

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

گروه گفتاردرمانی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته گفتاردرمانی

عنوان:

مقایسه تاثیر برنامه مکیدن غیرتغذیه ای با برنامه تحریک دهانی بکمن، بر زمان دستیابی به تغذیه دهانی
مستقل نوزادان نارس ۲۶-۳۲ هفته جنینی بستری در واحد مراقبت های ویژه نوزادان

نگارنده:

فائزه اسداله پور کوتنائی

استاد راهنما:

دکتر فریبا یادگاری

دکتر فرین سلیمانی

استاد مشاور:

شریفه یونسیان

خرداد ۹۱

شماره ثبت:

۶۰۰-۱۹۸

تقدیم به همسر مهربانم که با صبر و محبت بی دریغش مرا همراهی نمود.

تقدیم به پدر پرتلاش و مادر دلسوزم که نعمت هستی ام از آن هاست.

تقدیم به خواهر و برادران عزیزم که گرمای حضورشان دلیل شادی زندگی ام است.

تقدیم به اساتید ارجمند، سرکار خانم دکتر فرین سلیمانی و دکتر فریبا یادگاری که متواضع و بی‌منت، شایسته و اندیشمند در تعالی آموزه‌های علمی و اخلاقیم کوشیدند.

تشکر و سپاس فراوان از سرکار خانم شریفه یونسیان که بی‌شک بدون دقت و پیگیری ایشان این پژوهش قابل انجام نبود.

با تشکر از

همکاری پرسنل بخش مراقبتهای ویژه نوزادان بیمارستان کمالی کرج به ویژه خانمها مریم رسولی و ساغر گودرزی و دکتر نسرین خالصی که در انجام این پژوهش مرا یاری نمودند.

چکیده:

هدف: هدف این مقاله مقایسه تاثیر برنامه مکیدن غیرتغذیه ای با برنامه تحریک دهانی بکمن، بر زمان دستیابی به تغذیه دهانی مستقل نوزادان نارس ۲۶-۳۲ هفته جنینی بستری در واحد مراقبت های ویژه نوزادان می باشد.

روش بررسی: مطالعه از نوع کارآزمایی بالینی است و جامعه مورد مطالعه، نوزادان نارس با سن جنینی ۲۶-۳۲ هفته (۳۲ نوزاد)، بستری در واحد مراقبتهای ویژه نوزادان بیمارستان کمالی کرج می باشند. بعد از اعمال معیار ورود و خروج، نوزادان به صورت تصادفی به سه گروه، " تحریک دهانی پیش از تغذیه بکمن " ، " گروه مکیدن غیرتغذیه ای" و گروه کنترل تقسیم شدند (۱۱ نوزاد در کنترل و ۱۰ نوزاد در بکمن و ۱۱ نوزاد در مکیدن غیرتغذیه ای). آزمودنیها از لحاظ سن تقویمی و سن جنینی در دفعات مختلف تغذیه دهانی و در زمان ترخیص از واحد مراقبت های ویژه نوزادان و میزان وزن گیری در هفته اول، دوم تولد و زمان ترخیص مورد بررسی و مقایسه بین سه گروه قرار گرفتند.

یافته ها: در گروه بکمن، میانگین سن جنینی در زمان ۸ بار تغذیه دهانی، ۳۲/۵۹ هفته (انحراف معیار ۰/۸۴) بوده است و در گروه کنترل، ۳۳/۱۵ هفته (انحراف معیار ۱/۲۳) بوده است؛ در گروه مکیدن غیرتغذیه ای میانگین سن جنینی در زمان ۸ بار تغذیه دهانی در روز ۳۲/۵۵ هفته (انحراف معیار ۰/۷۱) بوده است. در نتیجه گروه بکمن با تفاوت ۳/۸۹ روز و گروه NNS با تفاوت ۴/۱۹ روز زودتر به این معیار دست یافتند که این عدد به لحاظ بالینی بسیار اهمیت دارد و از نظر میانگین، گروه NNS، ۲/۶۸ روز و گروه بکمن ۲/۴۷ روز زودتر از بیمارستان ترخیص گردیدند (نسبت به کنترل).

نتیجه گیری: استفاده از مداخله بکمن و مکیدن غیرتغذیه ای، به طور موثری تغذیه دهانی را در نوزادان نارس تسهیل می کنند و مدت زمان بستری در بیمارستان را کاهش می دهند و مکیدن غیرتغذیه ای منجر به افزایش معنادار در وزن گیری می شود.

کلید واژه ها: تحریک دهانی پیش از تغذیه بکمن، مکیدن غیرتغذیه ای، نوزادان نارس، تغذیه دهانی کامل، مدت زمان بستری در بیمارستان

فصل اول: کلیات پژوهش.....۱

۱	مقدمه	۱-۱
۳	بیان مسئله	۲-۱
۶	اهمیت و ضرورت	۳-۱
۸	اهداف پژوهش	۴-۱
۸	هدف کلی	۱-۴-۱
۹	اهداف اختصاصی	۲-۴-۱
۹	اهداف کاربردی	۳-۴-۱
۱۰	فرضیه ها	۵-۱
۱۰	تعریف مفاهیم و واژه‌ها	۶-۱

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش ۱۷

۱۸	..... مقدمه	۱-۲
۱۸	..... مروری بر رشد نوزادان	۲-۲
۱۸	..... پیوستگی و گسستگی رشد از پیش از تولد تا پس از تولد	۱-۲-۲
۱۹	..... آناتومی و فیزیولوژی دستگاه دهانی-تغذیه ای نوزاد	۲-۲-۲
۲۰	..... مکیدن اولیه و بلع نوزاد	۳-۲-۲
۲۳	..... مراحل مکیدن در نوزاد طبیعی	۴-۲-۲
۲۵	..... نوزادان نارس	۳-۲
۲۶	..... علل نارسی	۱-۳-۲
۲۷	..... ویژگی های ظاهری نوزادان نارس	۲-۳-۲
۲۸	..... نوزادان نارس در بخش مراقبتهای ویژه نوزادان	۳-۳-۲
۲۹	..... ساختار دهانی نوزادان نارس و انواع مشکلات تغذیه ای و دلایل آن	۴-۳-۲
۲۹	..... ساختمان عضلانی دهانی نوزادان نارس	۱-۴-۳-۲

۳۰	رسش ساختار صورتی-دهانی نوزادان نارس	۲-۴-۳-۲
۳۲	مقایسه بین مشکلات تغذیه ای نوزادان رسیده و نوزادان نارس	۴-۴-۳-۲
۳۳	مشکلات تغذیه دهانی نوزادان نارس	۵-۴-۳-۲
۳۵	هماهنگی مکیدن، بلع و تنفس نوزادان نارس	۶-۴-۳-۲
	ابعاد فلسفی مراقبت در واحد مراقبت های ویژه نوزادان و مسئولیتها و نیازهای آسیب	۴-۲
۳۵	شناس گفتار و زبان	
۳۶	نقش آسیب شناس گفتار و زبان و مسئولیتها و او	۱-۴-۲
	اصول انتخاب و برگزیدن تمرین در واحد مراقبت های ویژه نوزادان توسط آسیب	۲-۴-۲
۳۹	شناس گفتار و زبان	
۳۹	مراقبت خانواده- محور و مراقبت حمایتی رشدی	۱-۲-۴-۲
۴۰	چند فرهنگی و نیازهای منحصر به فرد خانواده	۲-۲-۴-۲
۴۰	تاثیر تجربه واحد مراقبتهای ویژه	۳-۲-۴-۲
۴۱	آسیب شناس گفتار و زبان و ارزیابی فیزیکی و درمان	۳-۴-۲

نیازهای آموزشی آسیب شناسان گفتار و زبان	۴۳	۴-۴-۲
فلسفه و زیربنای نظری مداخله تغذیه ای در واحد مراقبتهای ویژه نوزادان	۴۴	۵-۲
چارچوب نظری	۴۴	۱-۵-۲
پیش زمینه	۴۵	۲-۵-۲
فرضیات مرتبط با این مدل	۴۷	
تعریف مفاهیم	۴۸	۳-۵-۲
انواع مداخلات تحریک دهانی مربوط به تغذیه در نوزادان نارس	۵۰	۶-۲
مکیدن غیرتغذیه‌ای	۵۱	۱-۶-۲
تحریک دهانی پیش از تغذیه بکمن	۵۳	۲-۶-۲
پیشروی تغذیه ای (پیشرفت از تغذیه غیردهانی به تغذیه دهانی)	۵۳	۷-۲
فاکتورهای آمادگی برای شروع تغذیه دهانی	۵۳	۱-۷-۲
عوامل رسشی در مقابل عوامل پزشکی	۵۴	۲-۷-۲

۵۶	..... بررسی پیشینه پژوهش	۸-۲
۵۶	..... تحقیقات خارجی	۱-۸-۲
۶۶	..... تحقیقات داخلی	۲-۸-۲
۶۸	..... فصل سوم: روش شناسی تحقیق	
۶۹	..... مقدمه	۱-۳
۶۹	..... نوع مطالعه	۲-۳
۶۹	..... جامعه و نمونه آماری و روش نمونه گیری	۳-۳
۷۰	..... معیارهای ورود	۴-۳
۷۰	..... معیارهای خروج	۵-۳
۷۱	..... حجم نمونه	۶-۳
۷۱	..... مکان و زمان اجرای آزمون	۷-۳
۷۲	..... جدول متغیرها	۸-۳

۷۳	ابزار جمع آوری داده ها	۹-۳
۷۳	پرونده پزشکی	۱-۹-۳
۷۳	پرسشنامه مشخصات فردی	۲-۹-۳
۷۴	فرم ثبت اطلاعات روزانه	۳-۹-۳
۷۴	ترازو به منظور اندازه گیری وزن نوزادان	۴-۹-۳
۷۴	دوربین فیلم برداری	۵-۹-۳
۷۴	ابزار مداخله	۶-۹-۳
۷۴	روش اجرا	۱۰-۳
۷۷	روش تجزیه و تحلیل داده ها	۱۱-۳
۷۷	ملاحظات اخلاقی	۱۲-۳
۷۹	فصل چهارم: توصیف و تحلیل داده ها	
۸۰	مقدمه	۱-۴

۸۲	..... بررسی توزیع نرمال متغیرهای پیوسته پژوهش	۲-۴
	بررسی همسانی گروه‌ها (به لحاظ جنسیت، سن و وزن جنینی هنگام تولد و فاصله	۳-۴
۸۴	..... بین تولد تا تغذیه به وسیله گاوآژ در نوزادان)	
۸۷	..... فاصله زمانی از تولد تا گاوآژ بر حسب روز در سه گروه	۴-۴
۸۹	..... وزن گیری آزمودنیها در سه گروه	۵-۴
۸۹	..... وزن (گرم) هفته اول پس از تولد آزمودنیها در سه گروه	۱-۵-۴
۹۰	..... وزن هفته دوم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه	۲-۵-۴
۹۲	..... وزن هفته سوم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه	۳-۵-۴
۹۴	..... وزن هفته چهارم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه	۴-۵-۴
۹۶	..... وزن زمان ترخیص آزمودنی‌ها	۵-۵-۴
۹۸	..... سن جنینی در زمان ترخیص و دفعات مختلف تغذیه ای	۶-۴
۹۸	..... سن جنینی در هنگام ترخیص بر حسب هفته در سه گروه	۱-۶-۴
۹۹	..... سن جنینی در هنگام اولین تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه	۲-۶-۴

سن جنینی در هنگام سومین تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۲.....	۳-۶-۴
سن جنینی در زمان ۴ بار تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۴.....	۴-۶-۴
سن جنینی در زمان ۶ بار تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۵.....	۵-۶-۴
سن جنینی در زمان ۸ بار تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۷.....	۶-۶-۴
تغییرات وزنی در سه گروه از زمان تولد تا ترخیص ۱۰۹	۷-۴
تغییرات وزنی در گروه مکیدن غیر تغذیه‌ای از زمان تولد تا ترخیص..... ۱۰۹	۱-۷-۴
تغییرات وزنی در گروه بکمن از زمان تولد تا ترخیص ۱۱۱	۲-۷-۴
تغییرات وزنی در گروه کنترل از زمان تولد تا زمان ترخیص ۱۱۴	۳-۷-۴
مقایسه میانگین روند وزن‌گیری با تأکید بر گروه ۱۱۶	۴-۷-۴
مقایسه دفعات مختلف تغذیه دهانی با توجه به سن جنینی در گروه ها ۱۱۹	۸-۴
مقایسه دفعات مختلف تغذیه دهانی با توجه به سن جنینی در گروه مکیدن غیر تغذیه‌ای..... ۱۱۹	۱-۸-۴
مقایسه دفعات مختلف تغذیه دهانی با توجه به سن جنینی در گروه بکمن ۱۲۰	۲-۸-۴

مقایسه دفعات مختلف تغذیه دهانی با توجه به سن جنینی در گروه کنترل..... ۱۲۱	۳-۸-۴
مقایسه میانگین سن جنینی (هفته) در دفعات مختلف تغذیه ای با تأکید بر گروه... ۱۲۲	۴-۸-۴
فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری..... ۱۲۳	
مقدمه..... ۱۲۴	۱-۵
میانگین سن جنینی در زمان دستیابی به یک و هشت بار تغذیه دهانی در روز..... ۱۲۵	۲-۵
آغاز تغذیه دهانی..... ۱۲۶	۱-۲-۵
سن جنینی اولین تغذیه دهانی..... ۱۲۷	۲-۲-۵
سن جنینی در تغذیه دهانی کامل..... ۱۲۸	۳-۲-۵
میانگین سن جنینی در فازهای مختلف تغذیه ای..... ۱۲۹	۳-۵
میانگین وزن گیری در هفته اول و دوم بستری و زمان ترخیص از واحد مراقبت های ویژه نوزادان..... ۱۳۱	۴-۵
میانگین سن جنینی نوزادان نارس حین ترخیص از واحد مراقبت های ویژه نوزادان..... ۱۳۲	۵-۵

۱۳۳	..... میانگین تعداد روزهای بستری در واحد مراقبتهای ویژه نوزادان	۶-۵
۱۳۴	..... محدودیت ها	۷-۵
۱۳۴	..... اثر شیر برروی تغذیه دهانی	۱-۷-۵
۱۳۵	..... حالات رفتاری	۲-۷-۵
۱۳۵	..... پیشنهاد برای مطالعات آینده	۸-۵
۱۳۶	..... نتیجه گیری	۹-۵
۱۳۷	..... نتایج کاربردی	۱۰-۵
۱۳۸	..... منابع	
۱۴۵	..... پیوست یک	
۱۴۷	..... پیوست شماره ۲	
۱۴۸	..... پیوست شماره ۳	
۱۴۹	..... پیوست شماره ۴	

پیوست شماره ۵ ..... ۱۵۰

فهرست شکل ها

شکل ۱-۲ تفاوت های بنیادی بین مدل تعاملی ایستا و مدل فعل و انفعالی مداوم..... ۴۷

شکل ۲-۲ مدل فعل و انفعالی..... ۵۰

فهرست جداول

جدول ۱-۲ مراحل مکیدن..... ۲۴

جدول ۲-۲ اصطلاحات مربوط به نوزادان نارس..... ۲۵

جدول ۳-۲ علل شناخته شده موثر در زایمان نوزادان نارس..... ۲۶

جدول ۴-۲ مقایسه بین مشکلات تغذیه ای نوزادان رسیده و نوزادان نارس..... ۳۲

جدول ۵-۲ تعریف مفاهیم..... ۴۹

جدول ۱-۳ جدول متغیرها..... ۷۲

جدول ۱-۴ بررسی توزیع نرمال متغیرهای پیوسته پژوهش..... ۸۲

- جدول ۲-۴ توزیع جنسیت آزمودنیها در سه گروه..... ۸۴
- جدول ۳-۴ وزن زمان تولد آزمودنیها بر حسب گروه..... ۸۵
- جدول ۴-۴ سن جنینی (هفته) زمان تولد آزمودنیها در سه گروه..... ۸۶
- جدول ۵-۴ فاصله زمانی از تولد تا گاوآژ بر حسب روز در سه گروه..... ۸۸
- جدول ۶-۴ وزن هفته اول پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم..... ۸۹
- جدول ۷-۴ وزن هفته دوم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه..... ۹۱
- جدول ۸-۴ مقایسه وزن هفته دوم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه با استفاده از آزمون تعقیبی شفه..... ۹۱
- جدول ۹-۴ وزن هفته سوم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه..... ۹۳
- جدول ۱۰-۴ وزن هفته چهارم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه..... ۹۴
- جدول ۱۱-۴ مقایسه وزن هفته چهارم پس از تولد آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه با استفاده از آزمون تعقیبی شفه..... ۹۵
- جدول ۱۲-۴ وزن زمان ترخیص آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه..... ۹۶

- جدول ۱۳-۴ مقایسه وزن زمان ترخیص آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه با استفاده از آزمون تعقیبی شفه ۹۷
- جدول ۱۴-۴ سن جنینی در هنگام ترخیص بر حسب هفته در سه گروه ۹۸
- جدول ۱۵-۴ سن جنینی در هنگام اولین تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۰
- جدول ۱۶-۴ سن جنینی در هنگام دومین تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۱
- جدول ۱۷-۴ سن جنینی در هنگام سومین تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۳
- جدول ۱۸-۴ سن جنینی در زمان ۴ بار تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۴
- جدول ۱۹-۴ سن جنینی در زمان ۶ بار تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۶
- جدول ۲۰-۴ سن جنینی در زمان ۸ بار تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه ۱۰۷
- جدول ۲۱-۴ تغییرات وزنی در گروه مکیدن غیر تغذیه‌ای از زمان تولد تا ترخیص ۱۰۹
- جدول ۲۲-۴ مقایسه وزن در گروه مکیدن غیر تغذیه‌ای با توجه به زمان اندازه‌گیری ۱۱۰
- جدول ۲۳-۴ تغییرات وزنی در گروه بکمن از زمان تولد تا ترخیص ۱۱۲
- جدول ۲۴-۴ مقایسه وزن در گروه بکمن با توجه به زمان اندازه‌گیری ۱۱۲

جدول ۲۵-۴ تغییرات وزنی در گروه کنترل از زمان تولد تا ترخیص ۱۱۴

جدول ۲۶-۴ مقایسه وزن در گروه کنترل با توجه به زمان اندازه‌گیری ۱۱۵

جدول ۲۷-۴ مقایسه میانگین روند وزن‌گیری با تأکید بر گروه ۱۱۷

فهرست نمودارها

نمودار ۱-۴ وزن زمان تولد (به گرم) آزمودنیها بر حسب گروه ۸۶

نمودار ۲-۴ سن جنینی زمان تولد (به هفته) آزمودنیها بر حسب گروه ۸۷

نمودار ۳-۴ سن تقویمی تولد تا گاوآژ آزمودنیها بر حسب روز در سه گروه ۸۸

نمودار ۴-۴ وزن هفته اول پس از تولد (به گرم) آزمودنیها بر حسب گرم در سه گروه ۹۰

نمودار ۵-۴ وزن هفته دوم پس از تولد (به گرم) آزمودنیها در سه گروه ۹۲

نمودار ۶-۴ وزن هفته سوم پس از تولد (به گرم) آزمودنیها در سه گروه ۹۴

نمودار ۷-۴ وزن هفته چهارم پس از تولد (به گرم) آزمودنیها در سه گروه ۹۶

نمودار ۸-۴ وزن زمان ترخیص (به گرم) آزمودنیها در سه گروه ۹۸

- نمودار ۹-۴ سن جنینی (به هفته) در هنگام ترخیص آزمودنیها بر حسب گروه..... ۹۹
- نمودار ۱۰-۴ سن جنینی در هنگام دومین تغذیه دهانی بر حسب هفته در سه گروه..... ۱۰۱
- نمودار ۱۱-۴ سن جنینی (به هفته) در هنگام دومین تغذیه دهانی آزمودنیها بر حسب گروه..... ۱۰۲
- نمودار ۱۲-۴ سن جنینی (به هفته) در هنگام سومین تغذیه دهانی آزمودنیها بر حسب هفته در سه گروه..... ۱۰۴
- نمودار ۱۳-۴ سن جنینی (به هفته) در زمان ۴ بار تغذیه دهانی آزمودنیها در سه گروه..... ۱۰۵
- نمودار ۱۴-۴ سن جنینی (به هفته) در زمان ۶ بار تغذیه دهانی در آزمودنیها در سه گروه..... ۱۰۷
- نمودار ۱۵-۴ سن جنینی (به هفته) در زمان ۸ بار تغذیه دهانی آزمودنیها بر حسب گروه..... ۱۰۸
- نمودار ۱۶-۴ میانگین وزن (به گرم) در گروه مکیدن غیر تغذیه‌ای با توجه به زمان اندازه‌گیری..... ۱۱۱
- نمودار ۱۷-۴ میانگین وزن (به گرم) در گروه بکمن با توجه به زمان اندازه‌گیری..... ۱۱۳
- نمودار ۱۸-۴ میانگین وزن (به گرم) در گروه کنترل با توجه به زمان اندازه‌گیری..... ۱۱۶
- نمودار ۱۹-۴ روند وزن‌گیری (به گرم) در گروه‌ها با توجه به زمان اندازه‌گیری..... ۱۱۸
- نمودار ۲۰-۴ میانگین سن جنینی (هفته) در دفعات مختلف تغذیه ای در گروه مکیدن غیر تغذیه‌ای..... ۱۱۹